

DLBR Økonomi

Business Check

Økologisk svineproduktion

– med driftsgrensanalyser for
sohold, produktion af slagtesvin
og salgsafgrøder

DLBR[®]

Deltager i produktion: Arne Oksen, aro@vfl.dk, Janni Thestrup Sørensen, jats@vfl.dk, William Schaar Andersen, wis@vfl.dk, Stine Mikkelsen, smi@vfl.dk

Layout: Stine Mikkelsen, smi@vfl.dk

Grafik: Birgit Winter Sørensen, bws@vfl.dk

Foto: Tomas Fibiger Nørfelt, tfn@vfl.dk

Udgiver: DLBR, Agro Food Park 15, Skejby, DK-8200 Aarhus N, +45 87405000, www.dlbr.dk

Udgave: 1 udgave – september 2014

Business Check Økologisk Svineproduktion

Formål

Business Check økologisk svineproduktion er en sammenligning af det økonomiske resultat bedrift for bedrift. Der sættes fokus på én driftsgren ad gangen. I dette hæfte er der resultater for sohold med 30 kg grise og for slagtesvinsproduktion samt disse bedrifters resultater ved deres salgsafgrøder.

Styrken ved Business Check er, at der er en virkelig bedrift bag tallene i hver eneste søjle.

Med Business Check er der et godt grundlag for at sammenligne egne resultater med andres. Screeningen af økonomien i driftsgrenen giver et godt grundlag for at vurdere på hvilke områder, der er potentiale for forbedringer, og hvor det går rigtig godt.

I Business Check indgår alle indtægter og alle omkostninger i den respektive driftsgren. Det vil sige, at resultatet opgøres efter, at alle inputfaktorer er blevet aflønnet inkl. egen arbejdsindsats og forrentning af den investerede kapital. Med Business Check resultatet kan man se, hvad man har tilbage i overskud og til dækning af risiko ved sin produktion.

Hæftet kan anvendes til at sammenligne med driftsgrensanalysen i egen årsrapport og dermed være med til at sætte fokus på fremstillingspris, krav til dækningsbidrag og afkastningsgrad.

Indhold

Kolofon.....	2
Formål og indhold.....	3
Sådan anbefaler vi at bruge hæftet.....	4
Datagrundlaget.....	5
Resultatet.....	6
Økologiske sohold 30 kg.....	9
Økologiske slagtesvin.....	12
Økologiske salgsafgrøde.....	16
Nøgletal.....	20
Faremarksmanual.....	21
Nøgletal og begreber.....	24

Sådan anbefaler vi at bruge hæftet

Dette hæfte skal primært bruges til en individuel sammenligning af resultater bedrifter imellem. Styrken i disse tal er, at der er en virkelig bedrift bag tallene i hver søjle.

Publikationen kan i sin umiddelbare form anvendes som sammenligningsgrundlag for en driftsgrensanalyse i egen årsrapport, og dermed være med til at sætte fokus på fremstillingspris, krav til dækningsbidrag og afkastningsgrad.

Forrentningen af den investerede kapital tager udgangspunkt i den gennemsnitligt betalte rente, men da renteniveauet svinger fra år til år og da en del bedrifter kører med en meget lav rente, kan det være aktuelt at korrigere til et ensartet renteniveau. Til dette formål er der beregnet en korrektionslinje, der viser konsekvensen for resultatet, når man ændrer den individuelle rente til en fælles sats. Som fælles sats er anvendt 4 % i rente. Metoden, der er anvendt i Business Check, er særdeles velegnet til erfagrupeer, der ønsker at sammenligne økonomiske resultater af produktionen – helt til bundlinjen – uden at dele oplysninger om formue og privatøkonomi.

Fra analyse til plan

Driftsgrensanalysen leverer i sig selv kun et overblik over økonomien i den enkelte driftsgren i det enkelte år, mens benchmarkingen placerer ens egen produktion i forhold til, hvad andre landmænd har formået at opnå i samme periode. Hverken driftsgrensanalysen eller benchmarkingdelen kommer af sig selv frem til, hvilken indsats der skal iværksættes for at skabe en given forbedring. Dermed er driftsgrensanalysen og inspirationen fra dette hæfte kun første skridt på vejen i den egentlige analyse af bedriftens forbedringspotentialer.

Driftsgrensanalysen stiller således ikke diagnosen, men leverer en hurtig og overskuelig screening af virksomhedens tilstand i de enkelte forretningsområder. De punkter, der kommer frem under denne screening, bør efterfølgende analyseres nærmere, før man kan fastlægge de rette handlingsplaner til at forbedre virksomhedens indtjening.

Det kunne eksempelvis være at finde ud af, om lønomkostningernes niveau i året, der gik, skyldes noget ekstraordinært for det aktuelle år, eller om den nuværende drift blot er for dyr og bør ændres.

Under alle omstændigheder kan driftsgrensanalysen og sammenligningen i Ø90-Benchmarking eller Business Check anvendes til at afklare de områder, hvor der især kan fokuseres på at sætte ind. Når disse områder er identificeret, vil det være nærliggende at gennemføre forskellige alternative beregninger og vurdere konsekvenser af mulige forløb.

Der kan f.eks. være tale om, at foderforbruget ligger 20 % over gennemsnittet. En enkel beregning kan vise, hvad en sænkning af foderforbruget med 10 % ville have af konsekvenser. Dernæst kommer en vurdering og beskrivelse af, hvad der skal gøres anderledes for at sænke foderforbruget. Det kan f.eks. være at sikre, at næringsstofindholdet følger normer og at formalingsgraden ændres.

Datagrundlaget

I Business Check økologisk svineproduktion indgår driftsgrensanalyser fra årsrapporter, der er indberettet til økonomidatabasen senest 15. august 2014. I driftsgrensanalysen er indtjening og omkostninger på bedriften delt mellem driftsgrenene helt til bundlinjen.

Datagrundlaget omfatter 8 smågriseproducenter og 7 slagtesvineproducenter samt data fra 6 salgsafgrøder fra økologiske svineproducenter. Stikprøven er af meget lav størrelse og er herved nødvendigvis ikke repræsentativ for branchen. Der henviser vi til andre analyser. Der kan således være afvigelser mellem resultaterne i Business Check og de resultater, der er opgjort på landsplan i andre publikationer.

Alle tilgængelige driftsgrensanalyser - der overholder krav til datakvalitet - indgår i datagrundlaget. Det er kun bedrifter, der har givet særskilt tilladelse til individuel præsentation, som er vist i hæftet.

Det samlede datagrundlag er ikke så stort som ønsket. Dels er der få økologiske svinebedrifter i Danmark, dels har vi ikke data fra så mange af dem, der er, som vi kunne ønske os. Vi vil næste år arbejde videre med Business Check Økologisk svineproduktion, hvor vi ønsker at hæve datakvaliteten samt antallet.

Resultatet

Det økonomiske resultat for økologiske svineproduktioner i 2013 ligger på et lavere niveau end i 2012. Hovedårsagen er udviklingen i afregningsprisen. Som nedenstående figur viser, var afregningspriser specielt gode i 2012.

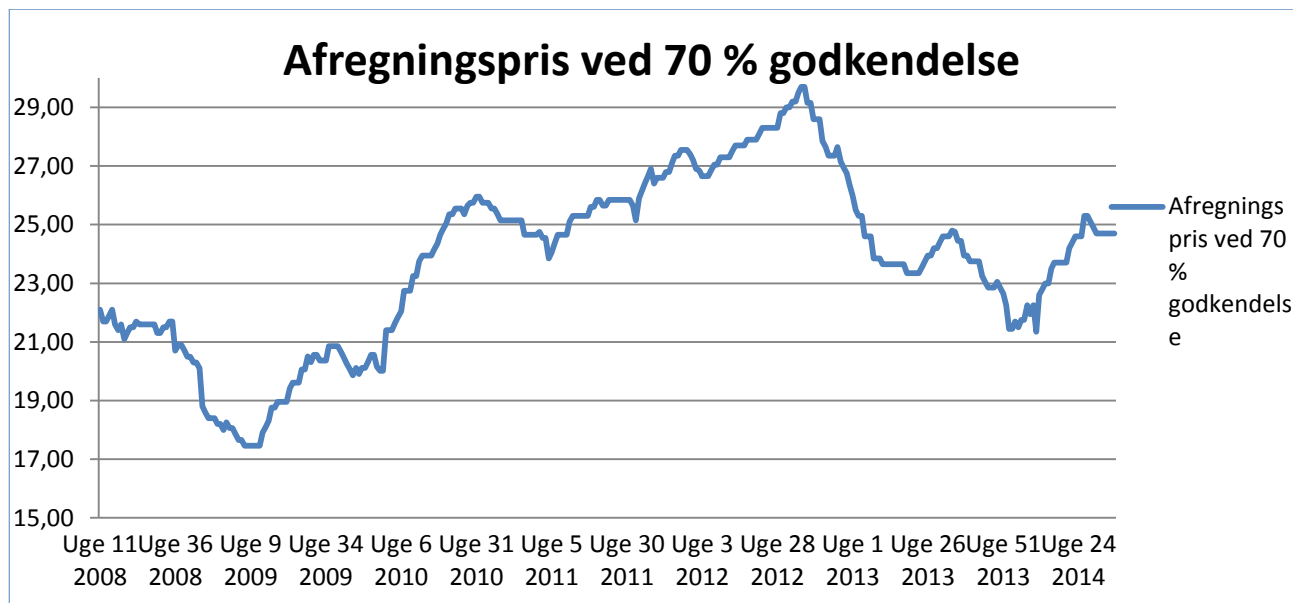

Fig 1: Figuren viser den gennemsnitlige afregningspris ved en godkendelsesprocent på 70 %

Friland oplyser, at den aktuelle stigende afsætning af økologisk svinekød stammer fra både herhjemme og fra eksportmarkederne.

Interessen for økologisk svinekød er fortsat stigende i Danmark, hvor stadigt flere kæder lægger vægt på at have det som en fast del af sortimentet, og hvor forbrugerne også har stigende fokus på blandt andet dyrevelfærd og lavt medicinforbrug. Samtidig oplever Friland atter vækst på store eksportmarkeder som Frankrig og Tyskland, ligesom der er stigende forventninger til markeder som Storbritannien, Sverige og Holland.

År	Afregningspris ved 70 % godkendelse	KG	kr. pr. gris
2009	19,40	83,63	1.622
2010	24,45		2.045
2011	25,85		2.162
2012	27,90		2.334
2013	23,89		1.998

Tabel 1: Tabellen viser, at den gennemsnitlige afregningspris på et økologisk slagtesvin på 84 kg slagtet er 336 kr. lavere i 2013 end i 2012.

Den gennemsnitlige afregningspris på økologisk svinekød har dog rettet sig noget og afregningsprisen i 2014 ser bedre ud end i 2013.

De fire afsnit i hæftet

Hæftet er opbygget i fire afsnit. Første afsnit har fokus på økonomien ved sohold med produktion af 30 kg grise. Herefter kommer der et afsnit for økonomien ved slagtesvineproduktion. Tredje afsnit omhandler økonomien ved salgsafgrøder ved økologiske svineproducenter. Sidst er der et afsnit omhandlende de vigtigste nøgletal, når økonomien på hele bedriften skal betragtes.

Sohold med produktion af 30 kg grise.

På side 8-11 præsenteres resultaterne for sohold med produktion af 30 kg grise. Løbenummeret under hver søjle i graferne samt løbenummeret øverst i tabellerne henviser til én og kun en bedrift. Få oplyst dit løbenummer og sammenlign dig med den eller de bedrifter, som minder mest om din bedrifts økonomiske formåen.

Årets resultat pr. årssø blev et gennemsnit på 812 kr. i 2013 blandt de 8 bedrifter, som indgår i hæftet. Gennemsnittet er dog dannet ud fra en meget stor spredning fra 4.325 kr. til -1.492 kr. pr årssø.

I figur 2 kan du få et overblik over fordelingen af hver bedrifts omkostninger og indtægter. Bedrifternes foderomkostninger pr. årssø, hvor der både er tale om foder til søerne samt smågrisene op til 30 kg, varierer kraftigt. Denne spredning i foderomkostning skal dog betragtes i forhold til den pågældende bedrifts indtægter, da der også er spredning på gennemsnitsvægt pr. produceret smågris. Se detaljer på side 10.

I figur 3 kan du få et overblik over fremstillingsprisen pr. 30 kg. Gennemsnittet på 808 kr. i fremstillingspris for en 32 kg. gris fordeler sig med 445 kr. til foder, men også arbejdsomkostningerne på 130 kr. i gennemsnit er interessante at se fordelingen af blandt de 8 bedrifter.

Slagtesvineproduktion

På side 12-15 præsenteres resultaterne for slagtesvineproduktion. Løbenummeret under hver søjle i graferne samt løbenummeret øverst i tabellerne henviser til én og kun en bedrift. Få oplyst dit løbenummer og sammenlign dig med den eller de bedrifter, som minder mest om din bedrifts økonomiske formåen.

Årets resultat pr. slagtesvin blev et gennemsnit på -100 kr. i 2013 blandt de 7 bedrifter, som indgår i hæftet. Gennemsnittet er dog dannet ud fra en meget stor spredning fra 84 kr. til -297 kr. pr slagtesvin.

I figur 4 kan du få et overblik over fordelingen af hver bedrifts omkostninger og indtægter. Bedrifternes foderomkostninger pr. slagtesvin varierer også her. Gennemsnittet ligger på 861 kr. i foder pr. slagtesvin. Denne spredning i foderomkostning skal dog også betragtes i forhold til den pågældende bedrifts indtægter, da der også er spredning på indsat vægt. Se detaljer på side 14.

I figur 5 kan du få et overblik over fremstillingsprisen pr. kg slagtesvin. Fremstillingsprisen er meget interessant at sammenligne op mod den gennemsnitlige afregningspris, som blandt andet kan studeres på fig. 1 først i hæftet. Arbejdsomkostningerne ligger i gennemsnit på 1,32 kr. pr. kg svinekød. Og variationen er forholdsvis lille. Derimod er der stor spredning på køb af grise + foderomkostninger. Summen af den blå og den grønne del af søjlerne svinger fra 14,45 kr. ved bedriften med den laveste fremstillingspris til 20,91 kr. ved bedriften med den højeste fremstillingspris.

Salgsafgrøder på svineproduktionsejendomme.

På side 17-20 præsenteres resultaterne for produktion af salgsafgrøder pr hektar. I gennemsnit er der 110 hektar med salgsafgrøder. Det er primært byg (32 ha hvede (19 ha) og havre (14 ha), der dyrkes. Derudover dyrkes også frø med 3,3 ha i gennemsnit samt øvrige kornafgrøder.

Løbenummeret under hver søjle i graferne samt løbenummeret øverst i tabellerne henviser til én og kun en bedrift. Få oplyst dit løbenummer og sammenlign dig med den eller de bedrifter, som minder mest om din bedrifts økonomiske formåen. Årets resultat pr. hektar blev et gennemsnit på -2.634 kr. i 2013 blandt de 6 bedrifter, som indgår i hæftet. Gennemsnittet er dog dannet ud fra en meget stor spredning fra 1.704 kr. til -10.205 kr. pr hektar. Tidligere i år udkom Business Check planteproduktion, hvor gennemsnittet ved de økologiske planteavlere var på -1.691. Den meget store spredning kan dog skyldes datakvaliteten f.eks. ved fordeling mellem driftsgrenene.

I figur 6 kan du få et overblik over fordelingen af hver bedrifts omkostninger og indtægter. Bedrifternes bruttoudbytte pr. hektar ligger på et gennemsnit på 9.245 kr. og varierer fra 7.931 til 10.939 kr. Se detaljer på side 19.

Spredning i overordnede nøgletal for økologiske svineproducenter

På side 21 præsenteres nøgletallene for de 9 bedrifter, som indgår i hæftet. Driftsgrensanalyserne inden for søer, slagtesvin og salgsafgrøder giver en god betragtning på de forskellige driftsområder, men der er også behov for en mere overordnet betragtning over hele bedriften. Specielt når der er tale om økologisk produktion, hvor synergi mellem mark og stald er stor.

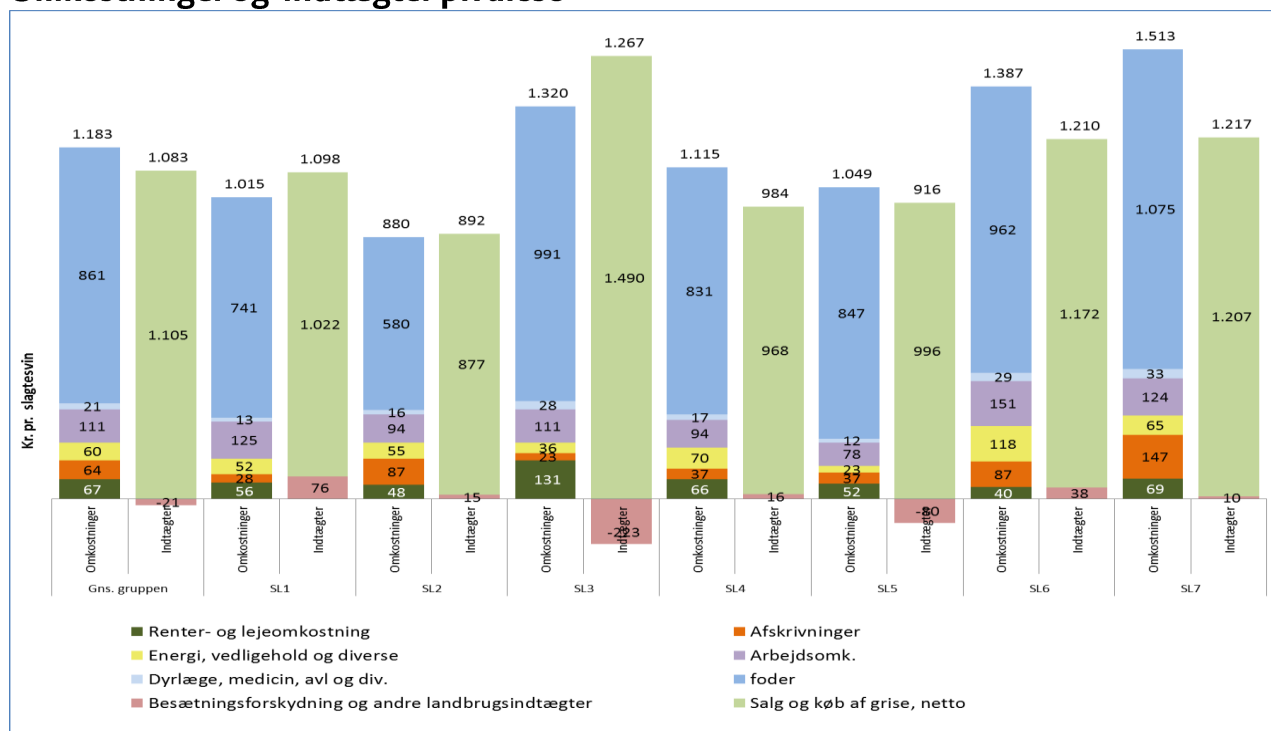
I fig. 7 synliggøres de 9 bedrifters afkastningsgrad, overskudsgrad og dækningsgrad.

Afkastningsgrad viser afkastet af den investerede kapital før omkostninger til finansiering. Det kan bruges til at vurdere, om man får et tilfredsstillende afkast, eller om det er bedre at investere i noget andet. For at vurdere om niveauet er tilfredsstillende, kan man sammenligne med, hvilket afkast man kunne have fået ved at investere i noget andet med samme risiko. Afkastningsgraden kan derudover sammenlignes med egenkapitalens forrentning. Hvis afkastningsgraden er større end den rente, der betales på gælden, vil egenkapitalens forrentning være større end afkastningsgraden. Det sker, fordi virksomheden i dette tilfælde tjener på at have fremmedkapital, da man formår at skabe et højere afkast (afkastningsgrad), end man betaler for fremmedkapitalen. Dermed er der relativt mere tilbage til at forrente egenkapitalen med.

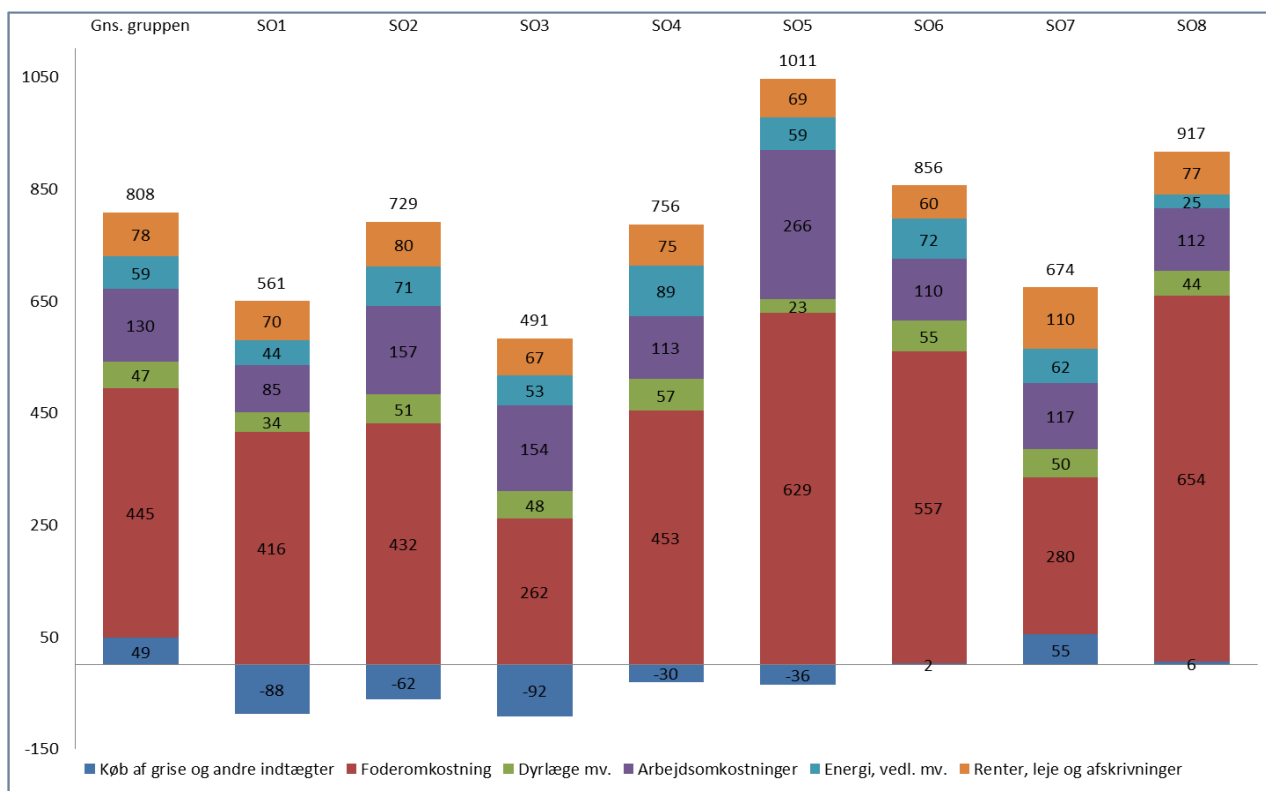
Overskudsgraden viser, hvor stor andel af bruttoudbyttet, der er tilbage, når stykomkostninger og kapacitetsomkostninger er afholdt. Man kan også sige, at det er den andel af bruttoudbyttet, der er tilbage til aflønning af kapitalen. Overskudsgraden fortæller noget om, hvor effektivt virksomheden tilpasser omkostningerne til indtægterne.

Dækningsgraden viser, hvor meget af virksomhedens omsætning der er til at dække de faste omkostninger. Den findes ved at dividere dit dækningsbidrag med din omsætning.

Omkostninger og indtægter pr. årso

Figur 2 Fordelingen af indtægter og omkostninger ved økologiske sohold med produktion af 30 kg grise.

Figur 3. Fordelingen af fremstillingsprisen for sohold med produktion af 30 kg grise.

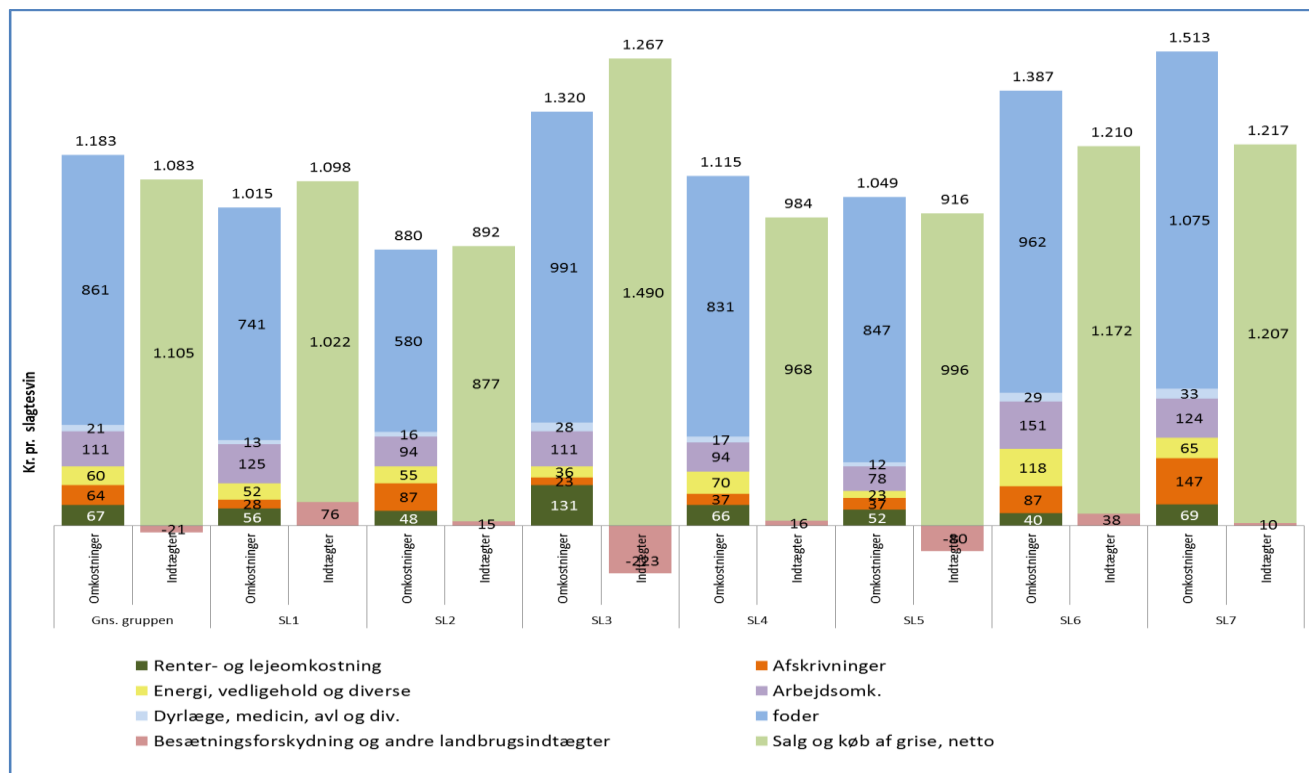
Business Check økologisk sohold op til 30 kg

Løbenummer - 8 bedrifter i gruppen	Gns. gruppen	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7*	SO8
Antal årssøer	418								
Antal producerede smågrise	8.935								
Producerede smågrise pr. årssø	20,5	23,5	25,5	21,1	21,3	10,0	20,9	21,8	20,1
Gennemsnitsvægt på solgte smågrise	32	36	34	30	30	40	37	14*	33
Nøgletal									
Krav til dækningsbidrag	5.487	4.675	7.866	5.768	4.288	3.943	5.130	6.301	4.285
Foderomkostninger	9.139	9.782	11.005	5.519	9.638	6.291	11.635	6.102	13.136
Arbejdsomkostninger	2.677	2.003	4.014	3.250	2.393	2.662	2.294	2.556	2.245
Afskrivninger	899	1.073	1.230	737	1.052	323	870	986	922
Bundet kapital pr. årssø	17.651	16.152	16.961	22.159	21.392	10.599	19.627	16.645	17.675
Gennemsnitlig betalt rente	0	3,5%	3,5%	3,0%	2,5%	3,5%	3,2%	3,5%	3,5%
Resultatkorrektio n ved 4 % rente	-128	-81	-85	-225	-322	-53	-157	-83	-88
Afkastningsgrad	0	30,3%	23,4%	11,4%	8,7%	0,1%	-2,4%	-3,3%	-4,9%
Beregnet pris pr. produceret smågris	848	919	889	578	790	920	808	622	853
Fremstillingspris pr. smågris	744	561	729	491	756	1.015	826	657	915

*Producent SO7's økonomiske resultat er ikke sammenligneligt med de andres nøgletal på alle poster, da økonomien kun omfatter omkostninger og indtægter for produktion af grise op til 14 kg. Resten af bedrifterne har en omkostningsstruktur, der tilhører smågriseproduktion, hvilket giver en anderledes omkostningsstruktur.

Specifikation af resultat	Kr. pr.årsso								
Salg/overførte smågrise	17.396	17.513	21.723	12.206	17.394	9.743	16.877	13.564	16.935
Salg andre svin	769	479	936	899	970	511	856	646	853
Køb af grise	-1.882	-437	0	0	0	0	-730	-271	-412
Besætningsforskydning	19	1.960	656	945	-324	-152	-566	-1.786	-583
Andre landbrugsindtægter	99	66	0	93	0	0	393	211	25
Bruttoudbytte i alt	16.399	19.581	23.315	14.143	18.040	10.102	16.830	12.364	16.818
Korn	-2.350	-23	-2.037	-3.764	-5.613	0	-6.096	0	-1.269
Tilskudsfoeder og råvarer	-2.248	0	-8.887	-1.503	-3.401	0	-4.117	-78	0
Færdigblanding	-4.053	-9.100	125	0	-39	-6.161	-539	-5.694	-11.014
Andet foder	-487	-659	-206	-253	-585	-130	-883	-330	-853
Dyrlæge og medicin	-565	-458	-925	-634	-580	-158	-757	-688	-318
Avl, rådgivning og kontrol	-362	-223	-376	-375	-626	-73	-400	-405	-415
Diverse vedr. husdyr	-34	-119	0	0	0	0	0	0	-156
Stykomkostninger i alt	-10.099	-10.582	-12.306	-6.529	-10.844	-6.522	-12.792	-7.195	-14.025
Dækningsbidrag	6.300	8.999	11.009	7.614	7.196	3.580	4.038	5.169	2.793
Energi	-280	-175	-635	-147	-528	-68	-246	-397	-41
Vedligehold	-443	-430	-613	-282	-666	-49	-606	-675	-221
Lønomsomkostninger	-1.805	-2.003	-2.355	-2.250	-1.773	-1.158	-1.529	-2.556	-816
Ejer aflønning	-872	0	-1.659	-1.000	-620	-1.504	-765	0	-1.429
Forsikringer	-142	-78	-165	-200	-151	-142	-112	-182	-102
Diverse kapacitetsomkostninger	-337	-350	-391	-480	-550	-328	-366	-98	-135
Kontante kapacitetsomkostninger	-3.878	-3.036	-5.818	-4.359	-4.288	-3.249	-3.624	-3.908	-2.744
Afskrivning bygninger	-369	-305	-628	-267	-573	-289	-322	0	-570
Afskrivning inventar	-530	-768	-602	-470	-479	-34	-548	-986	-352
Leje af driftsbygninger	-132	0	-224	0	0	0	-8	-824	0
Renteomkostninger af bundet kapital	-578	-565	-594	-676	-534	-371	-628	-583	-619
Kapitalomkostninger i alt	-1.609	-1.638	-2.048	-1.413	-1.586	-694	-1.506	-2.393	-1.541
Årets resultat	812	4.325	3.143	1.842	1.322	-363	-1.092	-1.132	-1.492

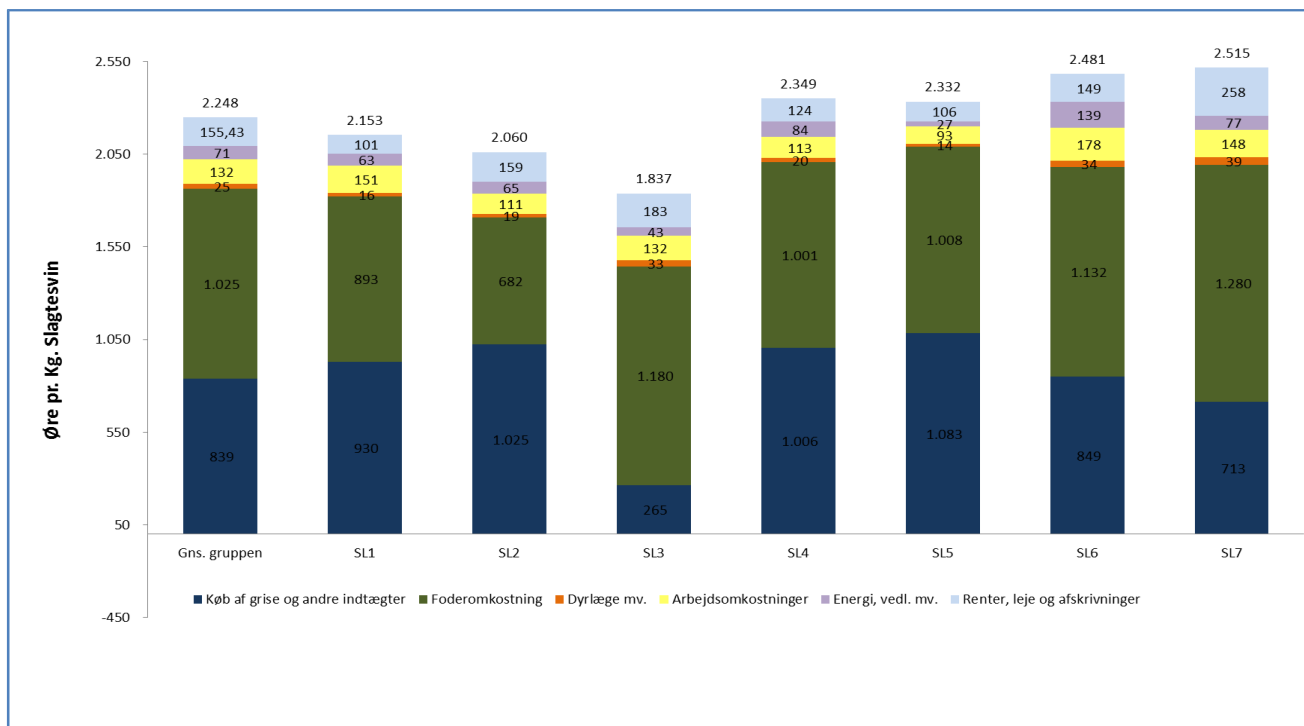
Omkostninger og indtægter i kr. pr. slagtesvin

Figur 4 Fordelingen af indtægter og omkostninger ved økologisk slagtesvineproduktion.

I figur 4 kan du få et overblik over fordelingen af hver bedrifts omkostninger og indtægter. Bedrifternes foderomkostninger pr. slagtesvin varierer også her. Gennemsnittet ligger på 861 kr. i foder pr. slagtesvin. Denne spredning i foderomkostning skal dog også betragtes i forhold til den pågældende bedrifts indtægter, da der også er spredning på indsat vægt. Se detaljer på side 14.

Fremstillingsprisen på slagtesvin

Figur 5 Fordelingen af fremstillingsprisen for økologisk slagtesvineproduktion

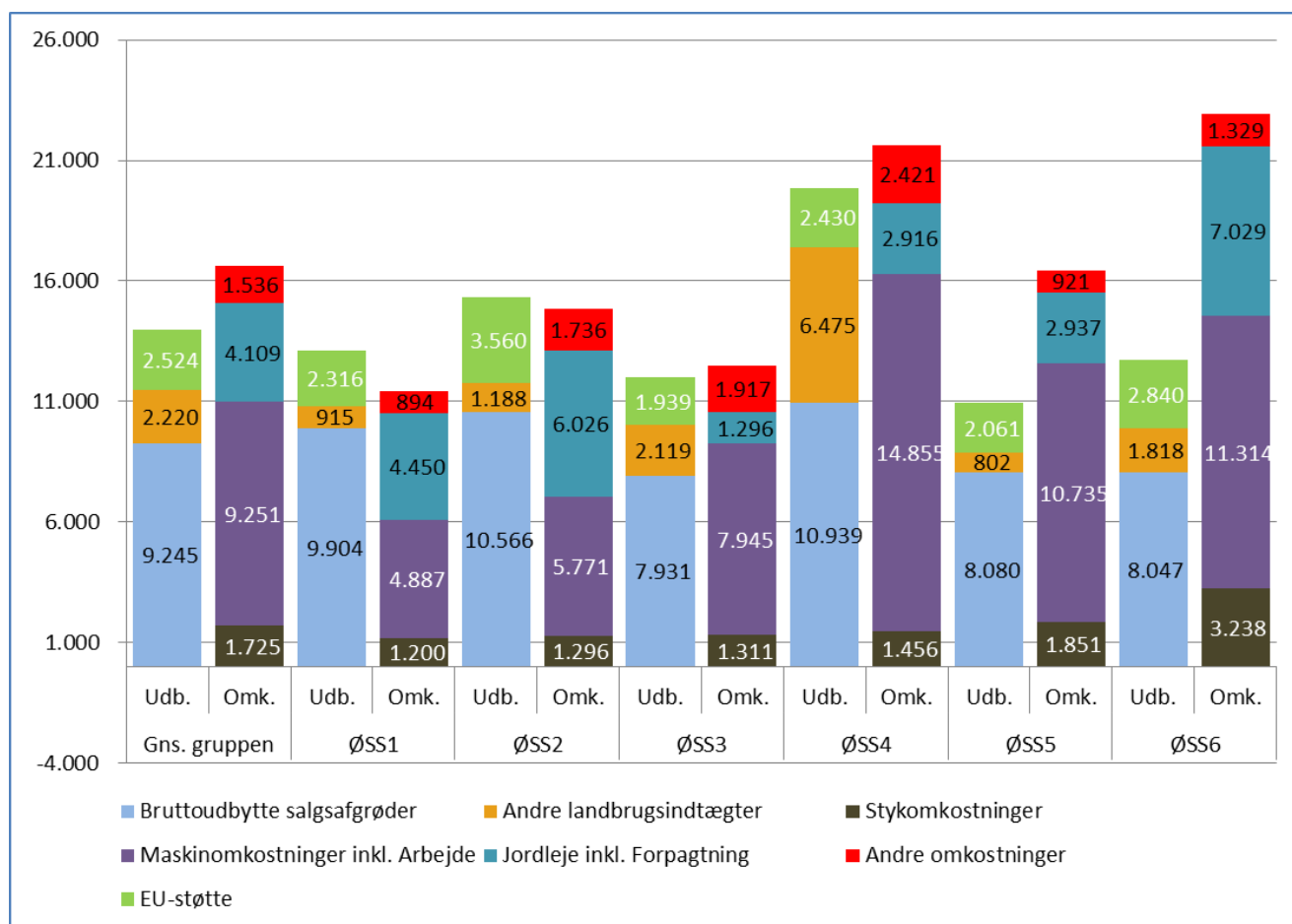
I figur 5 kan du få et overblik over fremstillingsprisen pr. kg slagtesvin. Fremstillingsprisen er meget interessant at sammenligne op mod den gennemsnitlige afregningspris, som blandt andet kan studeres på fig. 1 først i hæftet. Arbejdsomkostningerne ligger i gennemsnit på 1,32 kr. pr. kg svinekød. Og variationen er forholdsvis lille. Derimod er der dog stor spredning på køb af grise + foderomkostninger. Summen af den blå og den grønne del af søjlerne svinger fra 14,45 kr. ved bedriften med den laveste fremstillingspris til 20,91 kr. ved bedriften med den højeste fremstillingspris.

Business Check Økologiske slagtesvin fra 30 kg

Løbenummer - 7 bedrifter i gruppen	Gns. gruppen	SL1	SL2	SL3	SL4	SL5	SL6	SL7
Antal producerede slagtesvin	5.258							
Slagtevægt	84	83	85	84	83	84	85	84
Indsat vægt	31	33	37	14	30	40	31	30
Nøgletal								
Krav til dækningsbidrag	301	261	284	301	267	190	396	405
Foderomkostninger	861	741	580	991	831	847	962	1.075
Arbejdsomkostninger	111	125	94	111	94	78	151	124
Afskrivninger	64	28	87	23	37	37	87	148
Bundet kapital pr. slagtesvin	1.313	1.607	1.486	625	962	1.110	1.138	2.263
Gennemsnitlig betalt rente	3,5%	3,5%	3,2%	3,5%	3,1%	4,7%	3,5%	3,0%
Resultatkorrektio n ved 4 % rente	-7	-8	-12	-3	-8	8	-6	-23
Afkastningsgrad	-4,1%	8,7%	4,0%	-3,0%	-7,0%	-7,3%	-12,0%	-10,0%
Opnået afr.pris pr. kg slagtesvin solgt	21,29	22,53	20,74	17,84	21,11	21,74	22,73	22,33
Fremstillingspris pr. kg slagtesvin	22,48	21,53	20,60	18,37	23,49	23,32	24,81	25,15

Specifikation af resultat	Kr. pr. produceret slagtesvin							
Salg af slagtesvin	1.788	1.870	1.763	1.490	1.819	1.826	1.932	1.816
Køb af smågrise	-683	-848	-886	0	-851	-830	-760	-609
Besætningsforskydning	-25	76	15	-232	16	-80	38	-6
Andre landbrugsindtægter	4	0	0	9	0	0	0	16
Bruttoudbytte i alt	1.083	1.098	892	1.267	984	916	1.210	1.217
Korn	-233	0	-338	0	-203	0	-410	-678
Tilskudsfoder og råvarer	-173	0	-187	0	-189	0	-524	-308
Færdigblanding	-429	-741	-3	-979	-433	-847	0	0
Andet foder	-27	0	-52	-12	-6	0	-28	-89
Dyrlæge og medicin	-11	-6	-7	-10	-9	-5	-11	-27
Diverse vedr. husdyr	-10	-7	-9	-18	-8	-7	-18	-6
Stykomkostninger i alt	-882	-754	-596	-1.019	-848	-859	-991	-1.108
Dækningsbidrag	201	344	296	248	136	57	219	109
Energi	-17	-6	-17	-7	-15	-3	-38	-30
Vedligehold	-18	-20	-12	-13	-22	-5	-47	-7
Lønomsomkostninger	-69	-115	-53	-111	-85	-34	-14	-74
Ejeraflønning	-42	-10	-41	0	-9	-44	-137	-50
Forsikringer	-7	-13	-6	-1	-5	-4	-10	-9
Diverse kapacitetsomkostninger	-18	-13	-20	-15	-28	-11	-23	-19
Kontante kapacitetsomkostninger	-171	-177	-149	-147	-164	-101	-269	-189
Afskrivning bygninger	-41	-9	-58	-14	-28	-30	-63	-86
Afskrivning inventar	-23	-19	-29	-9	-9	-7	-24	-61
Leje af driftsbygninger	-21	0	0	-109	-36	0	0	0
Renteomkostninger af bundet kapital	-46	-56	-48	-22	-30	-52	-40	-69
Kapitalomkostninger i alt	-130	-84	-135	-154	-103	-89	-127	-216
Årets resultat	-100	84	12	-53	-133	-133	-177	-297

Udbytte og omkostninger i salgsafgrøder, kr. pr. hektar

Figur 6. Fordelingen af indtægter og omkostninger ved økologiske salgsafgrøder på svineproduktionsejendomme.

I figur 6 kan du få et overblik over fordelingen af hver bedrifts omkostninger og indtægter. Bedrifternes bruttoudbytte pr. hektar ligger på et gennemsnit på 9.245 kr. og varierer fra 7.931 til 10.939 kr. Se detaljer på side 19.

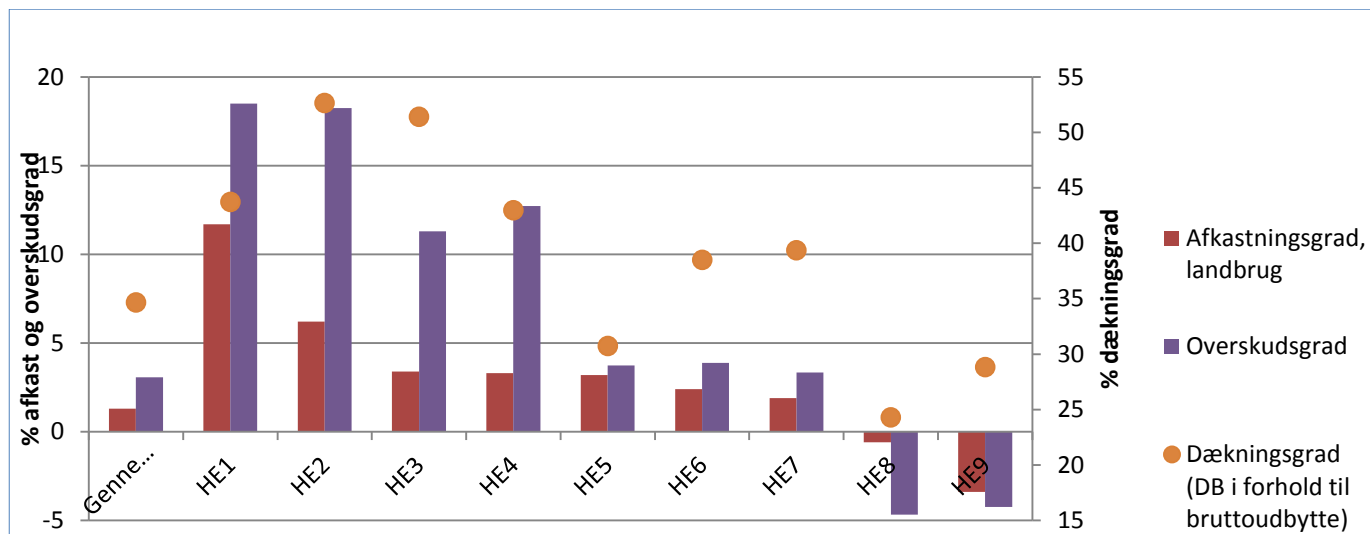

Business Check økologisk planteproduktion

Løbenummer - 6 bedrifter i gruppen	Gns. gruppen	ØSS1	ØSS2	ØSS3	ØSS4	ØSS5	ØSS6
Driftsform		Øko.	Øko.	Øko.	Øko.	Øko.	Øko.
Areal	110						
Byg	32	39%	0%	66%	71%	23%	100%
Havre	14						
Hvede	19	33%	18%	0%	0%	31%	0%
Andet korn	54	28%	82%	34%	29%	46%	0%
Udbytte byg, hkg pr. ha	39	42		42	45	33	33
Udbytte hvede, hkg pr. ha	39	42	40			35	
Gennemsnitligt kornudbytte hkg pr. ha	40	41	45	43	37	39	33
Jordbundsforhold							
Andel JB 2 & 4	73%	56%	80%	100%	100%	100%	0%
Andel JB 1 & 3	24%	44%	0%	0%	0%	0%	100%
Andel af areal der kan vandes	36%	74%	0%	47%	0%	0%	95%
Dækningsbidrag II (DB efter maskin- og arb.omk.)	488	4.732	4.687	794	1.103	-3.704	-4.687
Rest til jordleje excl. EU-støtte	-1.049	3.838	2.951	-1.123	-1.317	-4.625	-6.016
Rest til jordleje inkl. EU-støtte	1.476	6.154	6.511	816	1.113	-2.564	-3.176
Maskinomkostninger inkl. arbejde	9.251	4.887	5.771	7.945	14.855	10.735	11.314
Jordleje inkl. forpagtn. korr. for EU-støtte	1.585	2.134	2.466	-643	486	876	4.189
Jordpris ejet jord pr. ha	146.500	149.000	154.000	139.000	150.000	146.000	141.000
Inventarsaldo pr. ha	16.598	9.680	10.745	11.580	37.135	11.575	18.874
Gennemsnitlig betalt rente	2,4	3,0	3,2	0,8	3,5	1,9	1,8
Resultatkorr. ved 2 % rente på jord og 4 % på andet	43	637	1.106	-2.234	2.720	-425	-1.546
Afkastningsgrad	2,1	5,1	3,6	0,5	2,8	-1,6	2,3

Specifikation af resultat							
Bruttoudbytte salgsafrøder	9.245	9.904	10.566	7.931	10.939	8.080	8.047
Maskinstationsindtægter	1.145	203	44	1.303	5.066	0	253
Andre landbrugsindtægter	1.075	712	1.144	816	1.409	802	1.565
Bruttoudbytte	11.464	10.819	11.754	10.050	17.414	8.882	9.865
Udsæd	-935	-817	-997	-938	-864	-719	-1.275
Gødning	-36	0	-12	-201	0	0	0
Diverse vedrørende mark	-755	-383	-287	-172	-592	-1.132	-1.963
Stykomkostninger	-1.725	-1.200	-1.296	-1.311	-1.456	-1.851	-3.238
Dækningsbidrag	9.739	9.619	10.458	8.739	15.958	7.031	6.627
Brændstof og energi	-1.288	-677	-883	-1.023	-1.638	-1.319	-2.186
Maskinstation	-1.422	-641	-775	-409	-1.288	-3.621	-1.795
Vedligehold	-1.588	-761	-1.308	-1.756	-2.698	-2.195	-812
Løn	-728	-364	-535	-1.454	-394	-395	-1.227
Ejer aflønning	-1.750	-1.092	-892	-1.885	-4.247	-789	-1.592
Ejendomsskat og forsikring	-496	-117	-320	-377	-1.088	-215	-860
Diverse	-389	-347	-250	-377	-711	-313	-334
Kapacitetsomkostninger	-7.660	-3.999	-4.963	-7.281	-12.064	-8.847	-8.806
Afskrivninger bygninger og grundforbedringer	-349	-312	-619	-590	-248	-286	-40
Afskrivninger inventar	-2.182	-1.105	-1.200	-1.845	-3.334	-2.236	-3.371
EU-støtte	2.524	2.316	3.560	1.939	2.430	2.061	2.840
Forrentning af bundet kapital	-4.483	-2.546	-4.155	-1.189	-8.518	-3.037	-7.455
Forpagtning	-222	-2.269	-2.596	-254	3.973	-187	0
Kapitalomkostninger	-4.712	-3.916	-5.010	-1.939	-5.697	-3.685	-8.026
Årets resultat	-2.634	1.704	485	-481	-1.803	-5.501	-10.205

Nøgletal for økologiske svineproducenter

Figur 7 Sammenhæng mellem "afkastningsgraden" for hele bedriftens økonomi, overskudsgrad og dækningsgrad hos økologiske svineproducenter.

I fig. 7 er de 9 bedrifter sorteret efter afkastningsgrad. Det er således den bedrift (HE1), som står længst til venstre, som har den højeste afkastningsgrad. Gennemsnittet ligger på en afkastningsgrad omkring 3,1 %. Figuren viser også en spredning mellem 12 % og minus 3 % i afkastningsgrad.

Figuren viser også overskudsgraden, som også er synliggjort på den venstre akse. Gennemsnittet ligger på en overskudsgrad på 7 %.

På højre akse kan de 9 bedrifters dækningsgrad aflæses. Gennemsnittet ligger på en dækningsgrad på 39.

Også antal fravænnede grise pr. årssø varierer meget. Som det kan læses i tabel 2, ligger gennemsnittet på 21,2 grise pr. årssø.

Overordnede nøgletal for økologisk svineproduktion.

Rangering afkastningsgrad - hele bedriften	Gennemsnit	HE1	HE2	HE3	HE4	HE5	HE6	HE7	HE8	HE9
Afkastningsgrad, landbrug	3,1	11,7	6,2	3,4	3,3	3,2	2,4	1,9	-0,6	-3,4
Overskudsgrad	7,0%	18,5%	18,3%	11,3%	12,7%	3,7%	3,9%	3,3%	-4,7%	-4,2%
Dækningsgrad (DB i forhold til bruttoudbytte)	39,2	43,7	52,6	51,4	43,0	30,7	38,5	39,4	24,3	28,8
Antal fravænnede grise pr. årssø	21,2	23,5	26,6		21,8	20,1	22,0	23,5	10,0	21,8

Tabel 2 Spredning i hovedposter for økologisk svineproduktion i 2013. Nøgletallene er baseret på hele bedriftens resultater, herunder bl.a. sohold, slagtesvineproduktion og salgsafgrøder.

Faremarksmanual

I dette Business Check hæfte for økologisk svineproduktion er det tydeligt, at den rigtige ledelse har stor betydning for bedrifternes økonomi.

Hæftet

Det ser herligt ud, når pattegrisene løber frit omkring i faremarken, soen græsser, og et par store hvide hunde vogter. Idyllisk ser det ud og det virker, som om de passer sig selv. Men tag ikke fejl! Det kræver indsigt, omtanke, godt håndværk og hårdt arbejde at få faremarken med søer og pattegrise til at fungere godt.

På den baggrund har Videncentret for Landbrug, Økologi udgivet en faremarksmanual, der henvender sig til personer, der har ansvar for eller arbejder i faremarken. Manualen er en vejledning til at opnå det bedst mulige produktionsresultat. For at sikre dette omhandler manualen hele forløbet fra etablering af farefolden til fravæning af pattegrisene.

Faremarksmanualens beskrivelser og anvisninger er baseret på forskning, lærebøger samt erfaring fra landmænd.

Manualen er bygget op i to dele, dels et baggrundsafsnit, hvor der forklares og beskrives anbefalede rutiner. Dels faktaark, hvor de anbefalede rutiner er illustreret med billeder samt korte og præcise anvisninger. Der er et eksempel på sådan et faktaark på side 22 i dette hæfte.

Gå ind på Landbrugsinfo og se alle de emner, som faremarksmanualen omhandler.

Faremarksmanualen findes på: [LandbrugsInfo](#) > [Økologi](#) > [Svin](#) > [Svinehåndbog](#)

Vedligeholdelse af omfangshegn og inderhegn

Tjek af omfangshegn

Omfangshegnet skal holde grise og evt. hunde inde og andre dyr og uvedkommende mennesker ude. Hegnet skal efterses før et farehold sættes ind i folden – hver gang!

Omfangshegn. Foto: Ole Lund

Hegnet skal være tæt – hele vejen rundt

- Huller i hegnet repareres.
- Huller i låger repareres.

Erfaring

Når ræve har lært at komme ind i faremarken – og opdaget det "store spisekammer" – er de svære at holde ude.

Ræven har gravet under hegnet. Foto: Kristian Juul Volshøj

Hegnet skal slutte tæt til jorden – hele vejen rundt

- Hjulspor under lågen ind til foldene fyldes op.
- Huller under hegnet, hvor ræven har forsøgt at grave under hegnet, lukkes.
- Hold dagligt øje med de lukkede huller. Ræven prøver igen!

Hegn forhindrer ræve i at klatre. Foto: Helle Lahrmann

Strømmen skal fungere – hele vejen rundt

- Elhegnets spænding kontrolleres (min. 3.000 volt).

Metal f.eks. gammelt hegn og kraftig vegetation, der berører hegnet, kan give spændingsfald. Spændingen falder jævnt, jo nærmere man kommer fejlen. Spændingen i hegnet kan kontrolleres med en hegnsmåler.

Hunde er en hjælp til at holde ræve udenfor hegnet – men ingen garanti. Foto: Merete Studnitz

Fakta

Ræve kan tage de nyfødte grise inde i farehytten.
Ræve gør søerne urolige.
Urolige søer har større risiko for at forvolde skader på pattegrisene.
Ræve er årsag til en øget pattegrisedødelighed og dermed en stor økonomisk belastning, hvis de kommer ind i faremarken.

Vedligeholdelse af omfangshegn og inderhegn

Tjek af inderhegn

Inderhegnet skal holde søerne i deres respektive folde og afgrænse transportveje. Hegnet skal efterses før et nyt farehold sættes ind i folden – hver gang!

Hegnstråden skal være stram. Foto: Heidi M. Andersen

Opskubbet jord kan give spændingsfald. Foto: Heidi M. Andersen

Særlig slåmaskine til brug under hegnstråd. Foto: Heidi M. Andersen

Græsset er slået under hegnet. Foto: Heidi M. Andersen

Inderhegn

- Tråden skal være stram!
- Tråden skal sidde ca. 40–50 cm over jorden.
- Spænding kontrolleres ved hjælp af et digital-voltmeter (skal ligge omkring 2.000–3.000 volt).
- I perioder med meget sne hæves hegnet, så tråden altid er fri af sneen.

- Fjern opskubbet jord omkring hegnet.

- Slå græsset under el-hegnet.

Hegnstråden er fri og soen kan komme i folden.

Fakta

Søer kan skubbe jord op i tråden, hvilket medfører kortslutning af hegnet. Jordvolde under hegnet skal derfor jævnnes ud.

Kraftig vegetation, der vokser op i hegnet, giver spændingsfald. Det er derfor nødvendigt at slå græsset under el-tråde.

For yderligere baggrundsmateriale: Læs Faremarksmanual

Nøgletal og begreber

Løbenummer

Hver bedrift er identificeret med et løbenummer bestående af et bogstav og et tal, hvor bogstavet identificerer, hvilken gruppe bedriften tilhører, mens tallet er tildelt ud fra bedriftens rangering i gruppen. Således opnår bedriften med det højeste resultat i en gruppe nummer 1, og så fremdeles.

Der er to grupper, som identificeres med følgende bogstaver:

SO = Sohold 30 kg

SL = slagtesvin

Ejer aflønning

Beregnet lønomkostning til den ulønnede arbejdstid i produktionen. En ejers samlede arbejdsindsats aflønnes med 450.000 kr. Dette korrigeres for indtægter uden for bedriften, hvorefter der fordeles mellem mark og stald. Såfremt der er flere ejere, eksempelvis i I/S'er eller ved fuldtids medhjælpende ægtefælle, aflønnes første ejer med 450.000 kr. og de resterende med 300.000 kr.

Renteomkostninger af bunden kapital

Renteomkostninger beregnes på baggrund af den gennemsnitlige betalte rente og bundet kapital. Renten ganges med den samlede kapital bundet i svineproduktionen.

Årets resultat

Årets resultat er det beløb, der er tilbage, efter at alle inputfaktorer er blevet aflønnet, herunder ejer aflønning og aflønning af al bunden kapital i svineproduktion. Dog er der ikke taget højde for omkostninger til anskaffelse af jord og udbringning af gylle. Det vil sige, at 'Årets resultat' er restbeløbet til risiko, anskaffelse af jord samt overskud.

Fravænnede grise

Ved 14 kg producenter er nøgletallet antal gris pr. årso beregnet ud fra antal fravænnede grise.

Producerede smågrise

Ved 30 kg producenter beregnes antal grise pr. årso ud fra det samlede antal producerede smågrise, da ikke alle producenter her har registreret antal fravænnede grise.

Krav til dækningsbidrag

Dette er beregnet som summen af kapacitets- og kapitalomkostninger. Beløbet er angivet med positivt fortegn.

Foderomkostninger

De samlede omkostninger til korn, råvarer, tilskudsfoder, færdigblandinger og andet foder.

Arbejdsomkostninger

Summen af lønomkostninger til ansat medhjælp og ejerløn. Tallet viser dermed den beregnede arbejdsomkostning i so- eller slagtesvineproduktionen. Beløbet er angivet med positivt fortegn.

Afskrivninger

Den andel af kravet til dækningsbidraget, der kommer fra afskrivninger på bygninger og inventar. Beløbet er angivet med positivt fortegn.

Bundet kapital pr. enhed (so eller slagtesvin)

Den bundne kapital består af afskrivningsgrundlaget for bygninger, inventar, besætning, beholdninger og andelskapital. For alle aktiver er der tale om værdierne på ultimo tidspunktet. Bundet kapital til gylleopbevaring indgår, mens grej til udbringning af gylle er en omkostning for marken. Siloer mv., der anvendes til opbevaring af foder, er en del den bundne kapital i den animalske produktion.

Gennemsnitlig betalt rente

Denne rente bruges til beregning af renteomkostningerne på den investerede kapital. Renten er individuel og beregnet på baggrund af bedriftenes renteudgift divideret med den gennemsnitlige gæld over året. Renteudgiften er de samlede renteudgifter på bedriften i året.

Resultatkorrektion ved 4 % rente

Angiver, hvor meget renteomkostningerne af investeret kapital skal korrigeres, hvis renteomkostningerne skal svare til en rente på 4 %. Et positivt beløb betyder, at renteomkostningerne ville have været mindre, hvis renten havde været 4 %.

Afkastningsgrad

Afkastningsgraden er det nøgletal, der er bedst sammenligneligt med andre erhverv. Det angiver, hvem der har været bedst til at aflønne den indsatte kapital. Afkastningsgraden er defineret som årets resultat før renteomkostninger af bundet kapital divideret med bunden kapital.

Beregnet pris pr. fravænnet/produceret smågris

For gruppen med sohold er det mest hensigtsmæssigt at beregne, hvilken pris der er opnået pr. fravænnet/produceret smågris i stedet for at anvende den af bedriften angivne salgpris. En beregnet pris anvendes, fordi der på mange bedrifter både bliver solgt og overført grise til videre opfodning.

Afregningspris pr. kg slagtesvin

Først er der vist afregningsprisen pr. kg solgt slagtesvin, der er baseret på en pris pr. solgt slagtesvin, divideret med slagtevægten.

Fremstillingsprisen pr. smågris

Fremstillingsprisen beregnes som summen af alle omkostninger fratrukket salg af slagtesøer, besætningsforskydning mv., dvs. prisen ved at fremstille en gris eller et kg svinekød.

For sohold 30 kg er der delt med producerede smågrise pr. årssø, mens der ved slagtesvin er delt med slagtevægt. Fremstillingsprisen er vist uden værdiændringer på besætningen, således at en stigning eller et fald i statusværdi fra primo til ultimo ikke er medregnet i fremstillingsprisen. I alle tabeller og figurer er fremstillingsprisen uden værdiændringer. I tabeller, hvor der udregnes et resultat pr. smågris eller pr. kg slagtevægt, er der regnet ud fra fremstillingsprisen uden værdiændringer.

Foderpriser

Via regnskabet beregnes prisen for udvalgte fodertype/-råvarer. Foderprisoplysninger er kun vist for dem, der har informationen, og kun priser inden for et realistisk interval er medtaget.

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG P/S

Agro Food Park 15 +45 8740 5000
DK 8200 Aarhus N vfi.dk

DLBR®